

PELASTUSOPISTO

Dnro 76/8.4.1/2010

Toimintakertomus

1.1. - 31.12.2009

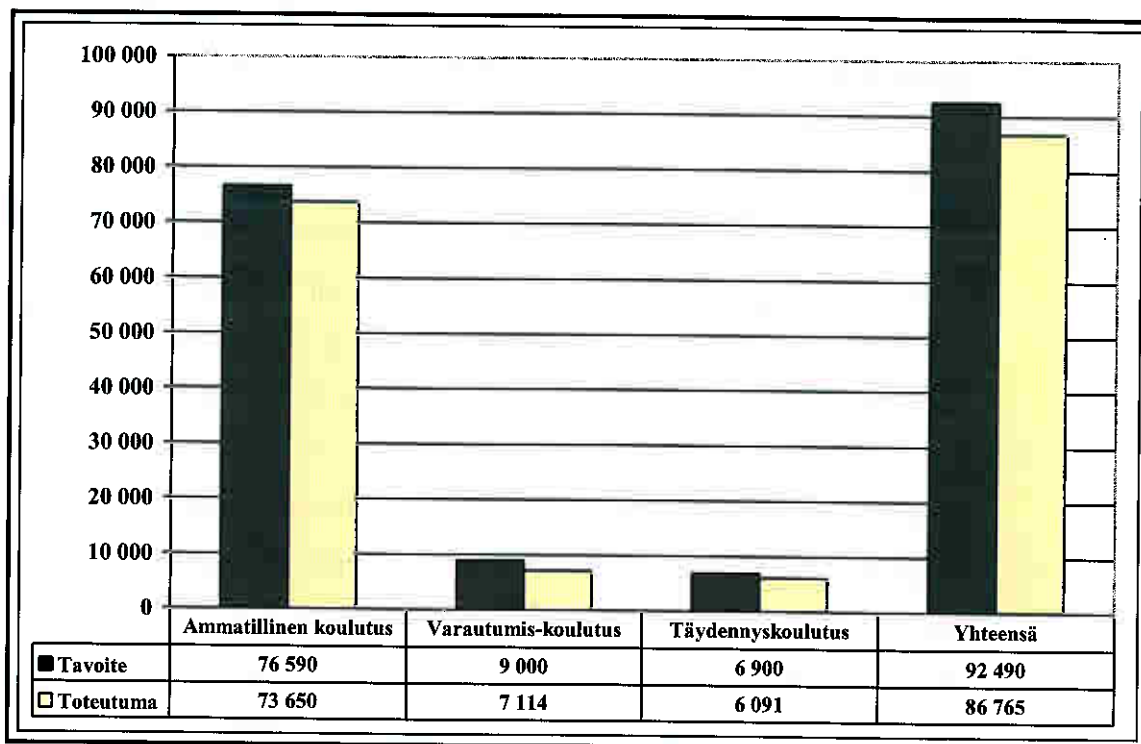
KAAVIOT

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2009.....	5
Kaavio 2. Menojakauma	37

TAULUKOT

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma	7
Taulukko 2. Tuottavuuden toteutuma ja tavoite	8
Taulukko 3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2009.....	9
Taulukko 4. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus vuosina 2007-2009.....	10
Taulukko 5. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma vuosina 2007-2009	14
Taulukko 6. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma	15
Taulukko 7. Laadunhallinta koulutuksessa	16
Taulukko 8. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan taloudellisuus	18
Taulukko 9. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus.....	19
Taulukko 10. Tutkimustoiminnan tuotokset.....	20
Taulukko 11. Tutkimustoiminnan laatu.....	20
Taulukko 12. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat.....	21
Taulukko 13. Siviilikriisinhallinnan ja kv -pelastuspalvelun taloudellisuus.....	22
Taulukko 14. Koulutuskustannukset.....	23
Taulukko 15. Toiminnan tuottavuus.....	23
Taulukko 16. Suoritteiden määrät	24
Taulukko 17. ESR-rahoitus	25
Taulukko 18. Palvelukyky.....	26
Taulukko 19. Henkilöstövoimavarat Pelastusopisto (ml. Kriisinhallintakeskus).....	30
Taulukko 20. Henkilöstövoimavarojen hallinta Kriisinhallintakeskus	31
Taulukko 21. Määrärahakehys	33
Taulukko 22. Pelastusopiston kaikki toteutuneet määrärahat hallinnonaloittain	34
Taulukko 23. Pelastusopiston tulojakauma	36
Taulukko 24. Pelastusopiston menojakauma	36
Taulukko 25. Tuotto- ja kululaskelma 2009 ja 2008	39
Taulukko 26. Tase vastaavaa 2009 ja 2008	40
Taulukko 27. Tase vastattavaa 2009 ja 2008.....	41

Alkuvuodesta 2009 liiketaloudellisesti hinnoitellun täydennyskoulutuksen myynti oli todella vähäistä. Vielä alkukesästä näytti siltä, että tuleamme jäämään hyvinkin kauas tavoitteista sekä koulutettavapäivissä että koulutustuloissa mitattuna. Syksyllä tilanne kuitenkin ainakin osittain normalisoitui, ja loppujen lopuksi pääsimme varsin lähelle tavoitetta.

Kaavio 1. Koulutettavapäivätavoitteet ja toteuma 2009.

Taloudellisesti Pelastusopiston tulevat vuodet vaikuttavat haastavilta. Useimmista muista valtion virastoista poiketen vuokrat ovat opistolla huomattavan suuri menoerä (vuonna 2009 noin 20 % kaikista menoista), ja vuokrien korotuksia ei ole vuosiin huomioitu opiston budjettikehyksessä. Jo nyt opiston talous on täysin riippuvainen ulkoisen rahoituksen hankinnasta, minkä säilyminen nykyisen EU:n rakennerahastokauden päätyttyä on hyvin epätodennäköistä.

2.2.1. Toiminnan taloudellisuus

Taulukko 1. Taloudellisuustavoitteet ja toteuma

KOULUTUSSUORITTEET	Tulossopimuksen mukainen tavoite	Tulossopimuksen mukainen toteutuma	Kustannusperusteinen toteutuma	Tavoitteen ja tulossopimuksen mukaisen toteutuman erotus
Koulutettavapäivän keskimääräinen bruttohinta, €				
2006	132	133	159	1
2007	136	151	153	15
2008	136	141	144	5
2009	-	148	142	-
Koulutettavapäivän hinta ammatillisessa peruskoulutuksessa, €				
2009	175	160	153	-15
Opiskelijakohtainen käyttömeno ammatillisessa peruskoulutuksessa €/vuosi				
2006	26000	25831	30811	-169
2007	25100	30117	30515	5017
2008	25900	28040	28472	2140
2009	31500	28846	27461	-2654
Opiskelijakohtainen käyttömeno sm:n osuus €/vuosi				
2006	7000	6378	11359	-622
2007	8500	6957	7355	-1543
2008	8500	3521	4095	-4979
2009	6898	5376	4634	-1522
Ammatillisen lisäkoulutuksen kurssipäivän hinta €/pv				
2008	-	175	-	
2009	175	203	195	28
Täydennyskoulutuksen kurssipäivän hinta €/pv				
2006	184	156	183	-28
2007	185	276	278	91
2008	190	266	267	76
2009	-	273	264	-
Pakollisen väestönsuojelukoulutuksen kurssipäivän hinta				
2006	140	143	169	3
2007	150	126	128	-24
2008	150	129	131	-21
2009	-	160	153	-
Muun varautumiskoulutuksen kurssipäivän hinta				
2007	150	127	129	-23
2008	150	128	131	-22
2009	-	137	131	-
Koulutuksen kokonaiskustannukset	15 090 000	12 880 986	12 316 598	2 209 014

2.2.3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Taulukko 3. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2009

	Budjettituetut liiketaloudelliset suoritteet (2 §)	Liike- taloudelliset suoritteet (4 §)	Liiketaloudellinen toiminta yhteensä	Julkis- oikeudelliset suoritteet (1 §)	Yhteisrahoitteinen toiminta
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan myyntituotot	63890	604 667	668 557	137 850	
Maksullisen toiminnan muut tuotot		224 026	224 026		
TUOTOT YHTEENSÄ	63 890	828 693	892 583	137 850	1 862 782
KUSTANNUKSET					
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 056	9818	10 874	7 579	20 165
Henkilöstökustannukset	124 448	390 109	514 557	276 936	677 539
Vuokrat	5 300	0	5 300	1 143	43 450
Palvelujen ostot	11 419	70 991	82 410	21 734	129 225
Muut erilliskustannukset	1 780	22 927	24 708	3 717	81 609
Erilliskustannukset yht.	144 002	493 846	637 848	311 108	951 988
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-80 112	334 847	254 735	-173 258	910 794
Maksullisen toiminnan osuus Yhteiskustannukset					
- tukitoimintojen kustannukset	24 308	151 146	175 455	52 214	641 370
- poistot	5 853	36 391	42 244	12 571	158 039
- korot	329	2 044	2 373	706	-
- muut yhteiskustannukset	62 932	434 758	497 690	124 995	97 584
osuus yhteiskustannuksista yhteensä	93 422	624 339	717 761	190 486	893 917
Kokonaiskustannukset yhteensä	237 424	1 118 185	1 355 609	501 595	1 848 980
YLJÄÄMÄ (+)/ALJÄÄMÄ (-)	-173 534	-289 492	-463 609	-363 745	13 801
Kustannusvastaavuusprosentti	27 %	74 %	66 %	27 %	101 %

SM:n asetuksessa Pelastusopiston maksullisista suoritteista kohdassa 2§ mainitaan seuraavaa: *"Pelastusopistolain 36 §:n 2 momentissa tarkoitettuja suoritteita, joista Pelastusopisto perii asiakasmaksuna keskimäärin 40 prosenttia kurssin kuluista, ovat Pelastusopiston harjoitusalueella sovellettuina harjoituksina toteutettavat kurssit, joilla opetetaan pelastuslaitosten ja sopimuspalo- ja pelastuslaitosten miehistöltä vaadittavaa pelastustoiminnan ammattitekniikka-osaamista."*

Budjettivaroin tuetun maksullisen toiminnan osalta kannattavuus parani jonkun verran ja alijäämä supistui 36 prosenttia 173 534 euroon, tavoitealijäämän ollessa tällä tulotasolla vähän alle 100 000 euroa. Kustannusvastaavuudeksi tuli vuonna 2009 siten 27 prosenttia, tavoitteen ollessa 40 %. Kannattavuuden pieni paraneminen johtui lähinnä hintojen nostosta. Myytyjen kurssien keskihinta nousi 6 prosenttia 86 eurosta 92 euroon. Kustannukset pysyivät edelliseen vuoteen verrattuna melko lailla samoina näissä pelastuslaitoksille melko vakiomuotoisina tarjottavissa, sovellettuja harjoituksia sisältävissä, kurseissa.

Markkinaperusteisesti hinnoiteltavat liiketaloudelliset suoritteet (5 §)

Liiketaloudellisesti hinnoitellun maksullisen toiminnan alijäämä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna n. 8 prosenttia (alijäämä 289 492 euroa). Kustannusvastaavuudeksi liiketaloudellisen toiminnan osalta saatiin 74 prosenttia. Alijäämän pienenemisestä huolimatta kustannusvastaavuutta ei pystytty parantamaan, koska myös tulokertymä jäi viime vuotta alhaisemmaksi. Samantapaisia kertaluonteisesti suuria majoittumistuloja, joita onnistuttiin vuonna 2008 poikkeuksellisesti hankkimaan, ei vuonna 2009 ollut, ja kurssitulot jäivät n. 60 000 euroa edellistä vuotta alhaisemmalle tasolle. Täydennyskoulutuksen puolella kurseja ei ole edelleenkään saatu kaupaksi systemaattisesti sellaisilla keskimääräisillä tavoitehinnoilla (yli 200 euroa per koulutettavapäivä), jotka mahdollistaisivat raskaiden yhteis- ja pääomakustannusten kattamisen ja kannattavuuden parantamisen.

Kustannusvastaavuuden pysyminen samana johtuu osittain myös siitä, että vaikka hintoihin pystyttiin siirtämään henkilöstökulujen ja vuokrien n. 2 % nousu, pienempi

hetkellä 80 euroa per koulutettavapäivä. Varsinkin vesipelastuskurssi on lähtökohtaisesti sen verran kallista, pääosin opiston tilojen ulkopuolella järjestettävää koulutusta, että olisi perusteltua määritellä sille maksuasetuksessa oma korkeampi hintansa.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Pelastusopistolla oli vuonna 2009 viraston kokoon nähden edelleen varsin paljon yhteisrahoitteiseksi luokiteltavaa toimintaa. Euromäärältään suurin hanke oli vanhalta EAKR-rakennerahastokaudelta 2000-2006, kauden jatkoajalla rahoitettu uuden vaarallisten aineiden kentän ja ajoharjoitteluradan rakennushanke. Tämän hankkeen kokonaisrahoitus oli 950 000 euroa.

Pelastusopisto on ollut osallisena runsaslukuisessa määrissä erilaisia tutkimushankkeita, joista suurimman osan rahoitus on tullut palosuojelurahastolta, mutta merkittävä osa rahoituksesta on kanavoitunut myös EU:n puiteohjelmista. Näissä EU-hankkeissa Pelastusopisto on ollut hankkeiden osatoteutuksissa mukana, muttei varsinaisesti hankkeiden hallinnoijana. Vuonna 2009 jatkui edelleen siviilikriisinhallinnan alueellinen kehittämishanke, jonka viime vuodelle kohdistunut rahoitusosuus oli n. 500 000 euroa.

Koska toiminnan yhteiskustannukset eivät edelleenkään kuulu mm. rakennerahastorahoituksen piiriin on lähtökohtana se, että yhteisrahoitteinen toiminta on viime kädessä alijäämäistä toimintaa sen jälkeen kun sille kohdistetaan asianmukaiset osuudet mm. tukipalvelujen kustannuksista ja pääomakustannuksista. Syy miksi vuonna 2009 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus näyttää yli 100 % on lähinnä tekninen, koska laskemassa otetaan huomioon kaikki yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, muttei kuitenkaan investointiluonteisia menoja, joita Pelastusopiston EAKR-hankkeet pääasiassa ovat olleet. Jos tulopuolelta poistetaan ajoharjoittelurataan ja uuden vaarallisten aineiden kentän rakentamiseen myönnetty 950 000 euroa, kustannusvastaavuus painuu 49 prosenttiin.

2.3. Koulutuksen tuotokset ja laadunhallinta

2.3.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tutkinnot ja koulutettavapäivät

Taulukko 6. Tutkinnot ja koulutettavapäivät: määrällisten tulosten tavoitteet ja toteuma

	TOTEUTUMA 2007	TOTEUTUMA 2008	TAVOITE 2009	TOTEUTUMA 2009	EROTUS/ TAVOITE 2009	EROTUS 2009/ 2008
1. TUTKINNOT	247	235	209	204	-5	-31
- AMK-tutkinnot	46	32	45	39	-6	+7
- Pelastusopiston tutkinnot	201	203	164	165	+1	-38
Pelastajatutkinto	118	118	120	120	0	+2
Häke -päivystäjä	48	65	24	25	+1	-40
Alipäälystötutkinto	35	20	20	20	0	0
2. KOULUTETTAVAPÄIVÄT	104 928	100 303	92 490	86 765	-5 725	-13 538
2.1 Tutkintoon johtava koulutus	80 641	74 261	76 590	73 560	-3030	-701
- josta AMK-koulutus	28 022	24 724	29 250	28 255	-995	3 531
2.2 Ammatillinen lisäkoulutus	24 287	26 042	15 900	13 205	-2 695	-12 837
- Varautumiskoulutus (1 §)	12 895	11 841	9 000	7 114	-1 886	-4 727
, josta pakollista väestönsuojelukoulutusta	5 325	4 610	4 500	1 779	-2 721	-2 831
- Rajoitetun kelpoisuuden tuottava täydennyskoulutus	1 425	1 440	1 400	1 495	95	55
- budjettivaroin tuettu täydennyskoulutus,	2 327	849	1 000	696	-304	-153
- liikelähdöllinen täydennyskoulutus	2 676	4 248	4 500	3 900	-600	-358

Opiskelijat suorittivat tutkintoja hyvin lähelle tavoitteen mukaisesti. Erityisen tyydyttävää on, että ammatillisissa peruskoulutuksessa kaikki ne opiskelijat suorittivat tutkinnon, joiden kurssien opetus päättyi kertomusvuoden aikana (ks. taulukko 2).

Koulutettavapäiväkertymässä oli selvästi havaittavissa valtion aluehallintouudistuksesta aiheutuva varautumiskoulutuksen järjestelyjen siirtymäaika. Tämä näkyi voimakkaimmin pakollisen vss -koulutuksen kohdalla. Ammatillisen täydennyskoulutuksen kysyntään vaikutti - ehkä kuitenkin pelättyä vähemmän- kansallinen ja kansainvälinen taloustaantuma.

Varautumiskoulutuksen palaute (laatuasteikolla 1 – 4)	3,39	3,55	3,50	3,54
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	6,0	5,89	5,0	5,33
Ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisprosentti				0,4
Ammattikorkeakoulutuksen keskeyttämisprosentti				3,2

3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

3.1. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vaikuttavuus

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Vuonna 2009 Pelastusopisto vastasi pelastustoimen tutkimusohjelman päivittämisestä. Pelastusopisto huolehti osaltaan siitä, että pelastustoimen tutkimusohjelman 2009–2013 tavoite *”Ohjata pelastustoimessa tehtävää tutkimusta ja suunnata tutkimusvoimavarat tehokkaasti ja tuloksellisesti”* toteutui. Yhteistoiminta Palosuojelurahaston kanssa jatkui tiiviinä. Pelastusopisto koordinoi yhdessä Palosuojelurahaston kanssa, että tutkimusohjelman painotukset ovat tutkimuslaitosten tiedossa tutkimus- ja kehittämishankkeita ja niiden rahoitushakemuksia suunniteltaessa. Pelastusopiston rooli tutkimustulosten hyödyntämisen edistäjänä korostui. Pelastusopisto edisti rahoitusta saaneiden hankkeiden tiedotusta ja piti yllä rekisteriä tutkimushankkeista ja niiden valmistuneista loppuraporteista palo|portti|-www-sivustolla.

Pelastusopisto vastasi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmän (PRONTO) ylläpidosta ja kehittämisestä sekä siihen perustuvasta tilastotuotannosta ja tilastojen analysoinnista. Pelastusopisto tuotti PRONTOn tietojen pohjalta kaksi pelastustoimen tilaa kuvaavaa katsausta, Pelastustoimen taskutilaston ja vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneita tulipaloja käsittelevän tutkimusraportin.

Pelastustoimen tulevaisuusluotausraati toimi vuonna 2009 aktiivisesti ja tuotti tutkimusraportin, jossa tarkasteltiin talouden taantuman vaikutusta pelastustoimen

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan kirjanpitoon kirjatut erillismenot olivat vuonna 2009 hieman yli 1,3 miljoonaa euroa. Kirjanpitoon kirjautuneet menot nousivat näin ollen n. 5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannuspohjaiset luvut ovat kirjanpidon lukuja suurempia, sisältäen mm. pääomakustannukset, sekä tukipalveluiden ja kiinteistöhoiton kustannuksia kertoen lähinnä sen kuinka paljon yhteisiä resursseja T&K toiminta tällä laajuudellaan kuluttaa. Tällä on merkitystä varsinkin yhteisrahoitteisissa hankkeissa, joiden rahoitusosuuksissa pitäisi entistä paremmin ottaa kaikki toiminnan kustannukset huomioon. Pelastusopisto on ottanut käyttöön tällaisen ns. kokonaiskustannusmallin hallinnoimissaan TEKES hankkeissa ja pyrkii laajentamaan sitä myös muihin rahoittajiin.

Kirjanpitoon kirjautuneet PRONTOn ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät menot tietojärjestelmäkustannuksineen olivat 430 268 euroa. Tämä on yli puolet valtion budjetista rahoitettavasta Pelastusopiston tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 10 prosenttia. PRONTO-kulujen yleinen kasvu johtuu osaksi muiden pelastustoimen järjestelmien (112Info, JOTKE) jakamattomien kustannusten kohdentumisesta PRONTO-kuluihin. Kustannusten kasvun johdosta on aloitettu selvittämistyö kustannusten tarkoituksenmukaisemmaksi kohdentamiseksi.

Liiketaloudellista tutkimustoimintaa oli vuonna 2009 aikaisempaa ja tulossopimukseen kirjattua tavoitetta vähemmän, mutta toiminnan kustannukset pystyttiin kattamaan saaduilla tuloilla.

3.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 9. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuottavuus

	2008 toteuma	2009 tavoite	2009 toteuma
Tuottavuus			
Tutkimusprojektien määrä/henkilötyövuodet	2,2	2	2,7

Sisäasiainministeriön tutkimusstrategian mukaan Pelastusopisto vastaa pelastustoimen tutkimustoiminnan koordinoinnista Suomessa. Palvelukykyä kuvaavana toimena voidaan arvioida tutkimustoimintaa koordinoivien tilaisuuksien lukumäärällä, joita vuonna 2009 oli yhteensä yhdeksän (Taulukko 7). Näkyvimpiä tilaisuuksia olivat elokuussa Espoossa pidetyt Palotutkimuksen päivät 2009 ja tulevaisuusseminaari Kuntapäivillä Helsingissä. Verkottumisen kannalta tuloksellisin tilaisuus oli toukokuussa Kuopiossa järjestetty tutkijatapaaminen.

Taulukko 12. Tutkimustoiminnan henkiset voimavarat

	2008 ennuste	2009 tavoite	2009 toteuma
Henkiset voimavarat			
Tutkimustoimintaan käytetyt henkilötyövuodet	12	14	11,6
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien lkm.	10	10	10
Tutkimustoimintaan osallistuneiden opettajien henkilötyövuodet	5	5	6,8

Tutkimusyksikössä työskennelleiden henkilöiden määrä oli suurimmillaan 14 henkilöä vuonna 2009. Koska osa henkilöistä oli määräaikaissa, tehtävissä toimintaan käytetty työpanos henkilötyövuosina laskettuna oli 11,6, mikä oli hieman vähemmän kuin tulossopimuksessa oli suunniteltu, mutta silti edellisen vuoden tasolla. Tutkimusyksikön erityisenä painopisteenä on edesauttaa tutkimustulosten hyödynnettävyyttä pelastustoimessa muun muassa integroimalla tutkimustulokset Pelastusopiston opetussisältöihin. Tämä voidaan varmistaa kutsumalla opettajia tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Kahtena viime vuonna 10 opettajaa on osallistunut edellä mainittuihin hankkeisiin. Henkilötyövuosina opettajien työpanos on hieman lisääntynyt, ollen 6,8 vuonna 2009, mikä on hieman enemmän kuin tulossopimuksessa suunniteltiin.

Taulukko 14. Koulutuskustannukset

	2007 Toteuma	2008 Toteuma	2009 Tavoite	2009 Toteuma
Koulutuskustannukset, SKH	-	-	745 000	649 235
Koulutuspäivän keskimääräinen kustannus (enintään)	-	-	750	432
Keskimääräinen kustannus per kurssilainen (enintään)	-	-	2 500	1 950
Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus (SM) (enintään)	-	-	3 600	3 846

Koulutuspäivän keskimääräinen kustannus (432 e) sisältää koulutussektorin kiinteät ja muuttuvat kulut sekä niihin lisätyn yleiskustannusosuuden. Tämä luku on jaettu vuoden 2009 koulutuspäivien määrällä.

Palvelussuhteen keskimääräinen kustannus (3 846 e) koostuu rekrytoinnin kuluista lisättynä jyvitetillä johdon sektorin kustannuksilla. Tämä euromäärä on jaettu asiantuntijoiden todellisissa henkilötyövuosilla (135,5)

4.2.2. Toiminnan tuottavuus

Taulukko 15. Toiminnan tuottavuus

	2007 Toteuma	2008 Toteuma	2009 Tavoite	2009 Toteuma
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	-	-	50	71
Koulutuspäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t SKH	-	-	280	320
Palvelussuhteiden määrä per rekrytointiin käytetyt htv:t SKH	-	-	20	23
Koulutettujen määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastustoimi			44	133
Koulutuspäivien määrä per koulutukseen käytetyt htv:t kv-pelastustoimi			250	287
Palvelussuhteiden määrä per rekrytointiin käytetyt htv:t kv-pelastustoimi			25	-

Kriisinhallintakeskuksen suoritteet vuonna 2009 olivat tulossopimuksen mukaiset. Koulutuksessa järjestettiin kolme peruskoulutusta ja kolme koulutusyhteistyönä toteutettua koulutusta. Operaatioon lähteville järjestettiin perehdytyskoulutukset (pakollinen) ja palaaville palautekoulutukset (vapaaehtoinen).

Kansainvälisen pelastustoiminnan operatiivisia valmiuksia kehitettiin suunnitelman mukaisesti. Koulutusta lisättiin ja henkilöstön rekrytointivalmiuksia kehitettiin.

Asiantuntijarekisterin uudistamista siirrettiin tehdyn selvitystyön perusteella. Nykyistä asiantuntijarekisteriä voidaan käyttää ainakin vuoden 2010 loppuun asti. Vuoden 2009 aikana päätettiin osallistua EU:n Goalkeeper -järjestelmän pilotointiin. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijaopas valmistui ja otettiin käyttöön vuoden 2009 aikana.

Taulukko 17. ESR-rahoitus

ESR-rahoitus	2007 Toteuma	2008 Toteuma	2009 Tavoite	2009 Toteuma
Julkaisut			13	11
Koulutuspäivät			90	110
Koulutettujen määrä			18	28
Seminaaripäivien määrä			19	13
Osallistujien määrä			200	233
Määräraha			498 000	511 000
Henkilötyövuodet			8	6,33

tuli vuoden 2009 aikana kansainvälisen rauhanturvaamiskoulutuskeskusten verkoston (International Association of Peace-keeping Training Centres) jäsen.

Uutta FRF-sopimusta valmisteltiin koko vuosi. Vasta vuoden lopulla kävi selväksi, että entisenlainen FRF-toimintamalli viiden alueellisen pelastuslaitoksen kanssa ei vastaa nykyisiä tarpeita ja vanha FRF-sopimus irtisanottiin sisäasiainministeriön toimesta vuoden 2010 alussa.

Tulossopimukseen kirjaamattomia mutta toteutuneita hankkeita Kriisinhallintakeskuksessa olivat Kriisinhallintakeskuksen yhdenvertaisuussuunnitelman valmistuminen ja laajan siviilikriisinhallinnan asiantuntijoille kohdistetun palvelustyytyväisyyskyselyn ja -tutkimuksen tekeminen. Näiden lisäksi vuoden 2009 aikana vakiinnutettiin Kriisinhallintakeskuksen 24/7 päivystysjärjestelmä.

5. PELASTUSOPISTON MUUT TAVOITTEET

- Pelastusopisto laatii v. 2009 sisäasiainhallinnon yhdenvertaisuuslinjausten pohjalta viraston yhdenvertaisuussuunnitelman ja sen osana esteettömyyskartoituksen

Pelastusopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma valmistui syksyllä 2009. Esteettömyys selvitys toteutetaan keväällä 2010.

- Pelastusopisto valmentaa opettajiaan opiskelijoiden psykososiaalisen tuentarpeen havaitsemiseen liittyvään problematiikkaan

Opiston yksi opettaja on osallistunut teemaan liittyvään täydennyskoulutusohjelmaan. Hän on myös käynnistänyt opiskelijoiden psyykkiseen tukeen tähtäävään säännöllisen vastaanottotoiminnan. Siirsimme syksyllä 2009 henkilöstöpäivän ohjelmaan varatun kahden traumaterapeutin antaman koulutuksen keväälle 2010.

- Pelastusopisto osallistuu aktiivisesti kansallisen turvallisuustutkimuksen strategian mukaisiin yhteishankkeisiin.

- Opettajia kannustetaan substanssiosaamisensa vahvistamiseen – myös kansainvälisellä tasolla

Opettajien kansainväliset yhteistyöhankkeet ovat keskittyneet pelastustekniikan ja hätäkeskusopetuksen yksiköihin. Pelastustekniikan yksikkö järjesti CERN:in palokunnalle kaksi sisäpalosimulaattorikoulutusta. Pelastustekniikan opettajat ovat myös osallistuneet Kansainväliseen Fire Fighter 2 -projektiin Ruotsissa. Hätäkeskusopettajamme valitsivat edustajansa Euroopan hätänumeroyhdistykseen EENAAan. Hätäkeskuspäivystäjien koulutusyhteistyötä on myös valmisteltu yhdessä Romanian terveysministeriön kanssa.

- Pelastusopiston varautumiskoulutus valmistautuu luomaan toimivat, kiinteät yhteistyösuhteet uusiin aluehallintovirastoihin sekä esittelemään jo olemassa olevaa koulutustarjontaa ja räätälöimään uutta organisaatiota valmentavaa ja harjoittavaa varautumiskoulutusta.

Työ on aloitettu v. 2009; Pelastusopisto järjestää yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa huhtikuussa 2010 työseminaarin, jossa keskustellaan ja linjataan varautumisen alueen koulussuunnittelua ja em. tahojen yhteistyötä.

- Sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti Pelastusopisto laatii selvityksen yhteistyössä Poliisiammattikorkeakoulun ja Raja- ja Merivartiokoulun kanssa v. 2009 aikana oppilaitosten koulutussisällön yhteensopivuudesta ja yhteiskoulutusjaksojen mahdollisuudesta suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen kannalta ja raportoi siitä sisäasiainministeriölle. Koulutusyhteistyötä lisätään puolustushallinnon ja merenkulkualan oppilaitosten kanssa.

Pelastusopiston, Poliisiammattikorkeakoulun sekä Raja- ja merivartiokoulun yhteistyön tiivistämistä koskeva työryhmämuistio laadittu keväällä 2009. Pelastusopiston edustaja kutsuttu merenkulun turvallisuuskoulutuksen neuvottelukuntaan.

Taulukko 20. Henkilöstövoimavarojen hallinta Kriisinhallintakeskus

HUOM! Kriisinhallintakeskuksesta ei 2007 vertailulukuja

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA HENKILÖSTÖVOIMAVARAT Toimiala: Kriisinhallintakeskus	2008 %osuus	2009 %osuus	vert. ed. vuoteen (%)
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT			
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoin palkatut)	16,78	28,7	
henkilöstömäärä	20	30	50,0
naiset	13 65,0	13 43,0	0,0
miehet	7 35,0	17 57,0	142,9
vakinaiset	10	10	0,0
naiset	6 60,0	7 68,0	16,7
miehet	4 40,0	3 32,0	-25,0
määräaikaiset	15	20	33,3
naiset	8 53,0	6 33,0	-25,0
miehet	7 47,0	14 67,0	100,0
kokoaikaiset	20	30	50,0
naiset	13 65,0	13 43,0	0,0
miehet	7 35,0	17 57,0	142,9
osa-aikaiset	0	0	
naiset	0	0	
miehet	0	0	
keski-ikä	38,20	39	2,0
naiset	37,57	39	3,8
miehet	38,82	39	0,5
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%			
kokonaistyoimavakustannukset €/vuosi		1 449 390	
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta		95 %	
välilliset työvoimakustannukset		376 039	
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista		35 %	
2. TYÖHYVINVOINTI			
työtyytyväisyysindeksi	4,2	3,82 **)	
lähtövaihtuvuus %			
tulovaihtuvuus %			
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä			
sairauspoissaolot työpäivää/htv	3,0	4,0	33,0
työterveyshuolto €/htv			
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv			
3. OSAAMINEN			
koulutustasoindeksi	6,2	5,77	-6,0
naiset	5,82	6,04	3,8
miehet	6,64	5,59	-16,0
koulutus ja kehittäminen €/htv			
koulutuspanostus työpäivää/htv			
henkilöstön arvo €			

**) VMBaro otettiin käyttöön 2009, tulos ei vertailukelpoinen aikaisemaan tutkimukseen

seuranta, jossa seurattiin opiskelijoiden ja henkilöstön H1N1 –epäilyjä ja todennettuja tapauksia. Henkilöstö ja opiskelijat oli ohjeistettu mahdollisten tapausten varalle yhdessä työterveyshuollon kanssa. Tuki- ja liikuntaelin sairauksista johtuneiden työterveyshuoltokäyntien osuus kaikista käynneistä on vähentynyt, joskin näistä sairauksista johtuneiden sairauslomapäivien määrä lisääntyi johtuen pääasiassa muutaman henkilön TULES ´-leikkauksista johtuneista pitkistä sairauslomista. Työergonomiaan panostettiin mm. tekniikan yksikön ergo -hankkeella.

Koulutustasoindeksi jatkoi myönteistä kehitystä ollen vuonna 2009 5,5 (valtiolla 5,3). Koulutuspanostukset nousivat hieman. Tyypillistä vuodelle 2009 oli yhä se, että lyhyet koulutukset vähentyivät, mutta yhä useampi henkilö osallistui pitkäkestoisempaan, tutkintoon johtavaan koulutukseen. Tätä voidaan pitää erittäin hyvänä trendinä.

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA ANALYYSIT

7.1. Rahoituksen sekä tulo- ja kulurakenteen analyysi

Määräraahakehys

Taulukko 21. Määräraahakehys

	Tulossopimuksen mukainen kehys v:lle 2009*	Toteutuma v. 2009	Erotus kehys/ Toteutuma v. 2008	Toteutuma v. 2008
Bruttomenot	17 094 000	17 761 136	+ 667 136	17 789 764
Bruttotulot	3 400 000	5 310 021	+ 1 910 021	4 387 452
Nettomenot	13 694 000	12 451 115	- 1 242 885	13 402 312

* Luvuissa on mukana Pelastusopiston ja siviilikriisinhallinnan toimintamenot (pl. kv. pelastustoimi)

2. Muut määrärahan myöntöpäätökset momenteittain vuonna 2009:**26.30.21.1**

10.12.2009	Määrärahan peruutus	-100 000
		<u>-100 000,00</u>

26.30.01.2

5.2.2009:	Määräraha toimintakykyhankkeeseen	180 994
30.9.2009	Määräraha taskutilaston kääntämiseen	4 300
		<u>185 294,00</u>

26.30.01.3

4.2.2009	Kansainvälinen pelastuspalvelu	1 220 000,00
		<u>1 220 000,00</u>

26.30.20

29.6.2009	Kansainvälisen pelastustoimen valmius (arviomääräraha)	450 000
		<u>450 000,00</u>

26.01.01.2

13.10.2009	Siviilikriisinhallinnan kansalliseen valmius	60 000
		<u>60 000,00</u>

24.10.21.1

26.1.2009	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	9 000 000
12.6.2009	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	3 000 000
11.11.2009	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	2 000 000
		<u>14 000 000,00</u>

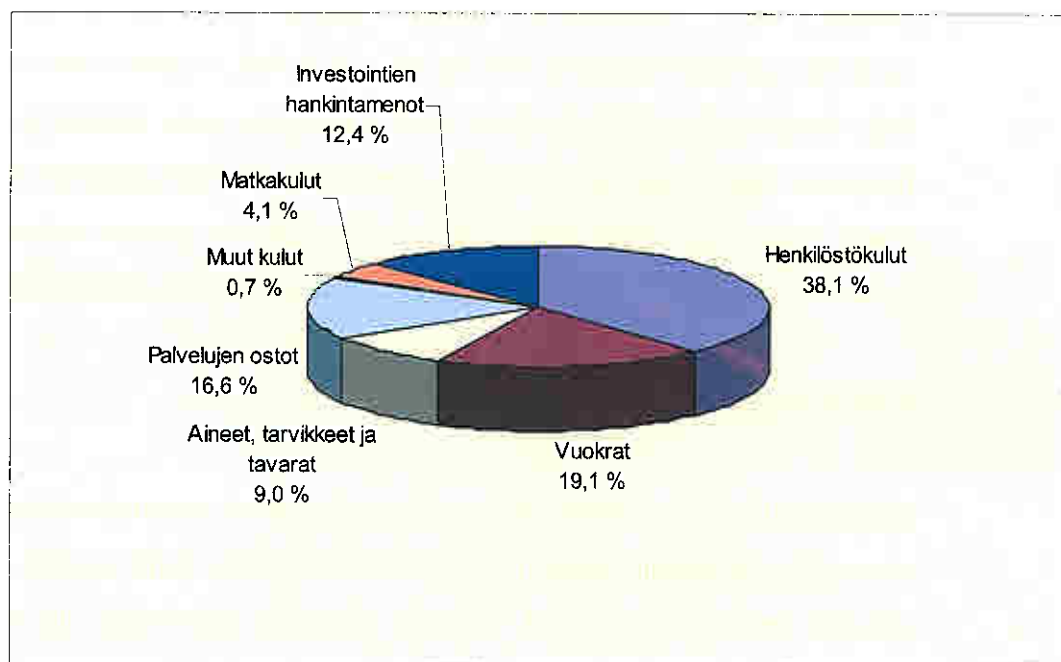
24.10.21.2

11.11.2009	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan	1 000 000
		<u>1 000 000,00</u>

408.26.01.02

20.1.2009	Määräraha palvelukeskuksen perimien kulujen maksamiseen	39 049
		<u>39 049,00</u>

Muut määrärahan myöntöpäätökset yhteensä **16 954 314,00**

Kaavio 2. Menojakauma

Edellä kuvattu Pelastusopiston menojakauma kertoo paljon toiminnan luonteesta. Pelastusalan koulutus on käytännönläheistä ja vaatii paljon tiloja (mm. erillinen harjoitusalue), runsaasti ajoneuvo- ja muuta kalustoa sekä simulointilaitteistoja. Tästä johtuen vuokrien ja hankintojen suhteellinen osuus muodostuu suuremmaksi ja palkkausmenojen osuus pienemmäksi kuin yleensä oppilaitoksissa. Opiston tukipalveluista varsin merkittävä osuus on ulkoistettu, mikä näkyy menojakaumassa palvelujen ostojen ja henkilöstökulujen suhteessa.

Henkilöstökulut ovat kasvaneet vuoteen 2008 verrattuna n. 4 % prosenttiyksikköä. Puolet kasvusta johtuu palkkojen noususta ja loput Kriisinhallintakeskukseen palkatusta lisätyövoimasta liittyen mm. kansainvälisen pelastustoimen valmiuden siirtämisestä Kuopioon. Vuoden 2009 investoinnit liittyivät osaksi ajoneuvokaluston korvaushankintoihin (mm. yhden säiliöauton ja henkilöautojen uusiminen) ja osaksi ajoharjoitteluradan ja vaarallisten aineiden kentän rakentamiseen. Aineiden - ja tarvikkeiden hinnat laskivat kokonaisuutena hieman, joka selittää osittain kirjanpitoon kirjautuneiden kustannusten laskua.

Koska Pelastusopiston tukipalveluista jo nyt on suuri osa ulkoistettu, ollaan palvelutuottajien hinnoista ja yleisestä hintakehityksestä erittäin riippuvaisia. Myös

7.2. Tilinpäätöslaskelmat

Tuotto- ja kululaskelma

Taulukko 25. Tuotto- ja kululaskelma 2009 ja 2008

	1.1. – 31.12.2009		1.1. – 31.12.2008	
Toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan tuotot	816 857		823 617	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	203 512		238 511	
Muut toiminnan tuotot	<u>4 136 330</u>	<u>5 156 699</u>	<u>3 283 674</u>	<u>4 345 802</u>
Toiminnan kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 256 188		2 013 173	
Varastojen lisäys	- 11 210		8 399	
Henkilöstökulut	21 955 795		11 784 100	
Vuokrat	3 884 987		3 720 102	
Palvelujen ostot	3 774 660		3 672 838	
Muut kulut	2 527 704		1 640 165	
Poistot	<u>1 182 309</u>		<u>1 275 319</u>	
Sisäiset kulut	<u>9 036</u>	<u>- 35 579 469</u>		<u>- 24 114 096</u>
Jäämä I		- 30 422 770		- 19 768 293
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot	43		54	
Rahoituskulut	- 796	- 753	- 794	- 848
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	108 655		557	
Satunnaiset kulut	0	108 655	0	<u>557</u>
Jäämä II		- 30 314 868		- 19 768 584
Siirtotalouden tuotot ja kulut				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot voittoa tav. yhteisöiltä	171 629	<u>171 629</u>	133 714	<u>133 714</u>
Jäämä III		- 30 143 239		- 19 634 870
Tuotot veroista ja pakollisista maksuista				
Perityt arvonlisäverot	42 747		39 982	
Suoritettut arvonlisäverot	- 2 345 569	<u>- 2 302 822</u>	- 1 912 667	<u>- 1 872 685</u>
Tilikauden tuotto-/kulujäämä		- 32 446 061		- 21 507 555

Taulukko 27. Tase vastattavaa 2009 ja 2008

VASTATTAVAA	31.12.2009		31.12.2008	
OMA PÄÄOMA				
Valtion pääoma				
Valtion pääoma 1.1.1998	3 922 479		3 922 479	
Edellisten kausien pääoman muutos	-1 635 530		- 622 798	
Tilikauden kulujäämä	-32 446 061	- 30 159 112	- 21 507 555	- 18 207 874
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Ostovelat	629 257		571 318	
Tilivirastojen väliset tilitykset	563 072		515 014	
Edelleen tilitettävät erät	413 492		369 612	
Siirtovelat	3 206 861		818 724	
Muut lyhytaikaiset velat			85 504	2 360 173
	5 811	4 818 493		
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		4 818 493		2 360 173
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		- 25 340 619		- 15 847 701

7.3. Tilinpäätösanalyysi

Talousarvion toteuma sekä tuotto -ja kululaskelma

Talousarviossa Pelastusopiston varsinaiseen koulutustoimintaan momentille 26.30.01.1 myönnetty määräraha nousi yli 1 M euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin lisäys kehykseen oli alueelliseen pelastajakoulutukseen myönnetty 877 000 euron kertaluonteinen määräraha. Loppuvuonna annetusta määrärahasta peruutettiin vielä 100 000 ja siirrettiin vuoden 2010 kehykseen.

Vuodelta 2008 siirtyi viime vuodelle 1 438 363 euroa Pelastusopiston momentilta 26.30.01.1. Suurin osa tästä siirtyvästä erästä käytettiin vuokrien maksuun. Vuodelle 2010 siirtyi 1 128 285 euroa eli 22 % vähemmän, kuin edellisenä vuonna. Siirtyvän erän väheneminen, siitä huolimatta että talousarviorahoitus jonkin verran nousi, kertoo osaltaan siitä, että vuonna 2009 investoitiin runsaasti ja tehtiin muutenkin korvaus ja lisäyshankintoja, jotka rahoitettiin kehykseen tulleella kertaluonteisella määrärahalisäyksellä. Vuodelle 2009 ja edelleen tälle vuodelle on siirtyvässä erässä mukana vuoden 2008 III lisätalousarviossa tullut rahoitus Keravalla järjestettävään hätäkeskuspäivystäjäkoulutukseen. Vuoden 2008 rahoitusosuus koulutuksesta oli n. 240 000 euroa ja 2009 osuus 125 370 euroa.

Toimintakykyhankkeen kustannuksiin vuodelle 2009 myönnettiin Pelastusopistolle 180 994 euroa, josta käytettiin tähän toimintaan 96 095 euroa ja loput palautettiin sisäasiainministeriöön. Hankkeeseen käytettiin myös edelliseltä vuodelta siirtynyttä, samaan toimintaan tarkoitettua määrärahaa.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuden määrärahakehys lisääntyi edellisvuoteen verrattuna 33 prosentilla ja loppuvuonna siirrettiin Kriisinhallintakeskukselle vielä 60 000 euroa. Vuodelle 2010 siirtyneen erän suuruus on samaa suuruusluokkaa kuin edelliseltä vuodelta siirtynyt raha (n. 70 000 euroa). Vuoden lopussa joitakin palkkausmenoja kohdistettiin ulkoministeriön momentille 24.10.21.1, josta maksetaan siviilikriisinhallinnan ulkomaille lähetettävien asiantuntijoiden palkkaus ja

Tase ja taloudellinen asema

Käyttöomaisuuteen sidottu varallisuus kasvoi uusien investointien myötä vuoden 2009 aikana peräti 47 %, nousten siten 4,3 M euroon. Suurin yksittäinen lisäys taseeseen (n.1,2 M euroa) on muihin maarakenteisiin kirjattu ajoharjoitteluradan pohjustus, louhinta ja asfaltointityöt, sekä uuden vaarallisten aineiden kentän pohjatyöt. Ajoneuvokaluston osuus n. 2,5 M investointipotista on 1,1 miljoonaa - vuoden aikana hankittiin mm. sammutusauto, säiliöauto, ja uutta henkilöautokalustoa. Käyttöomaisuuteen kirjattiin vuoden 2009 aikana myös eräitä palvelinhankintoja ja Pronton kehittämiseen liittyviä eriä.

Vuosi 2009 tulee olemaan huippuvuosi investointien osalta pitkään aikaan, jos ei merkittävää ulkopuolista rahoitusta ole edelleen luvassa. Ajoneuvokaluston uusimista on tähän asti kyetty toteuttamaan sellaisessa syklissä, että kalusto on jatkuvasti käyttökuntoista ja korjauskustannukset suhteellisen matalat. Vuosittaisten poistojen määrä ajoneuvokalustosta (vuonna 2009: 556 345 euroa) on toiminut edellisinä vuosina hyvänä indikaationa siitä, kuinka suuri on vuosittainen ajoneuvokalustoon kohdistuva nettoinvestointitarve. Määrärahatilanteen suhteellisesti heikentyessä ja kaluston myynnistä saatavien tulojen pienentyessä on kaluston pitoaikoja kuitenkin jatkossa pidennettävä yli taloudellisten pitoaikojen ja otettava uudelleenarviointiin kaluston käytön tarpeen laajuus ja mitoitus peruskoulutuksessa.

Pelastusopiston vaihto-omaisuuteen sidottu varallisuus tilinpäätöshetkellä nousi vuoden takaisesta 40 %. Pelastusopiston vaihto-omaisuus koostuu suurelta osin käytännön harjoituksissa käytettävistä erilaisista kemikaaleista ja poltettavasta materiaaleista.

Myyntisaamisiin sidotun rahan määrä tilinpäätöshetkellä on laskenut vuoden takaisesta n. 54 %, ollen 117 106. Suuri tilinpäätöshetkellä auki olevista myyntisaamisista liittyy tutkimusprojekteihin osallistumisesta johtuviin loppulaskutuksiin. Maksullisen toiminnan myyntisaamisten määrä on myös jonkin verran laskenut viime vuodesta - pitkäaikaisia myyntisaamisia on vuoden aikana saatu runsaasti purettua. Vaikeista tapauksista yksi on vuoden aikana edennyt tuomioistuin päätöksen kautta perintään.

8. SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA

Pelastusopiston sisäinen valvonta perustuu sisäasiainministeriö-kirjanpitoyksikön taloussääntöön sekä sitä tarkentavaan Pelastusopiston talousmääräykseen sekä opiston hankinta-, materiaali- ja kalustosääntöihin. Sääntöjen ja ohjeiden keskeisenä tehtävänä toiminnan ohjauksen lisäksi on opiston sisäisen valvonnan organisointi ja vastuuttaminen.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa

- opiston talouden ja toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus
- opiston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaaminen
- oikeiden ja riittävien tietojen saanti opiston taloudesta ja toiminnasta

Toiminnan tuloksellisuuden seuranta ja analysointi on toteutettu siten, että tulossopimuksen määrällisten ja laadullisten tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisin väliajoin johtoryhmässä. Työjärjestyksessä on määritelty yksikön päälliköiden vastuut myös sisäisen valvonnan näkökulmasta.

Uuden työntekijän perehdytyksessä painotetaan muun muassa virkapuhelinten, ajoneuvojen ja taksien käyttöperiaatteita. Lisäksi uusi henkilö perehtyy keskeisimpiin, mm. matkustukseen, edustamiseen, tietoturvaan ja työaikaan liittyviin kysymyksiin Pelastusopiston intranetissa olevan interaktiivisen perehdytyspaketin avulla. Sisäinen valvonta Pelastusopistossa on osa johtamista ja sisäinen tarkkailu kuuluu toimintojen vastuuhenkilöiden tehtäviin. Erillistä sisäisen tarkastajan virkaa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi perustaa noin sadan henkilön organisaatioon.

Pelastusopiston sisäisen valvonnan ja siihen liittyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyyttä arvioitiin sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisesti tammikuussa 2010. Arviointikyselylomakkeeseen vastasivat opistossa rehtori, hallintopäällikkö, talouspäällikkö, koulutusjohtaja ja Kriisinhallintakeskuksen johtaja. Yksilöiden vastauksista laadittiin yhteenveto, joka toimitetaan tulosohjaajalle toimintakertomuksen yhteydessä.

Arviointi- ja vahvistuslausuma:

Olen arvioinut täyttääkö Pelastusopiston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädettyt tavoitteet ja todennut, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ovat olennaisilta osiltaan riittäviä ja täyttävät niille asetetut tavoitteet. Pelastusopiston sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu edellä tässä kappaleessa kuvatulla tavalla. Tehdyn arvioinnin perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta Pelastusopistossa ei sisällä olennaisia puutteita.

Rehtori

Reijo Tolppi

9. ALLEKIRJOITUKSET

Toimintakertomus on hyväksytty.

Kuopiossa 8. päivänä helmikuuta 2010.

Rehtori

Reijo Tolppi